

**A MAGYAR LABDARÚGÁS FEJLŐDÉSE
A TAO RENDSZER TÜKRÉBEN**

**THE DEVELOPMENT OF FOOTBALL ACCORDING TO
THE CORPORATE TAX SYSTEM IN HUNGARY**

LÓKÖS Dániel, KISS Diána

Kulcsszavak: *magyar labdarúgás, TAO rendszer, egészségtudatos társadalom, utánpótlásnevelés*
Keywords: *Hungarian football, TAO system, health conscious society, education of rising generation*

JEL kód: *I18, Z23, I15*

ÖSSZEFOGLALÁS

A téma vizsgálata során a támogatási rendszer egyes elemei rávilágítanak arra, hogy a befektetett pénzeszközök közvetlenül nem járulnak hozzá a labdarúgás minőségének, nemzetközi versenyképességének javításához. A mennyiségi javulás nem feltétlenül idéz elő minőségi változást. Az infrastrukturális körülmények javulása és a résztvevők számának növekedése, nem eredményezi minden esetben a képzés minőségének, a szakmai tudásnak javulását.

A TAO támogatásnak köszönhetően az eddigi pénzügyi források sok többszöröse áramlik a futballba, ami a pozitív hatások mellett negatív dolgokat is hozott a sportba. Pozitívum, hogy nőtt a játékosok száma, ami fontos az egészségmegőrzés népszerűsítése szempontjából, illetve javult az infrastruktúra is. A rendszer a sport támogatásával irányt mutat az egészséges életmód felé, mi több ezt éppen a fiatalok esetében teszi meg, akik a leginkább befogadók, így már korán a részükké válik egy olyan tevékenység, ami számos pozitív hatást rejt magában, ami a sporteredmények mellett méginkább fontos nemzetstratégiai cél. A támogatásnak köszönhetően az amatőr sportegyesületek is pénzhez tudnak jutni (Sterbenz, Géczi, 2012). Ezen kívül az utánpótlás edzői bére is rendezettebb keretek között kerül kifizetésre. A mérleg másik oldalán meg kell említeni, hogy a TAO-nak köszönhetően a sportszervezetek könnyedén jutnak támogatáshoz, és nem törekednek a saját bevételi forrásaik optimalizálására. Ezen kívül szembevetendő, hogy a rendszer a bivatásos sportot palástolt körülmények között támogatja, és a különböző lobbierők (BALOGH, 2017) miatt nagyfokú aránytalanságok alakulhatnak ki. A vállalkozások szívesen támogatnak olyan sportszervezeteket, amelyek mögött a hatalom valamelyik reprezentánsa áll. (BITA, PETŐ, 2016)

A TAO támogatásnak köszönhetően rengeteg pénz áramlik a magyar labdarúgásba, azonban a rendszer jelenlegi keretei, szabályai között nem várható el, hogy az anyagi források növekedésével a sportszakmai teljesítmény, a futballunk versenyképessége is javuljon. Így a fő cél a sport népszerűsítése, mely hatékonyan járul hozzá az egészségtudatos társadalom kialakulásának elősegítéséhez.

SUMMARY

In the examination of the supporting system many aspects are discovered expressing that the invested funds are not provided to move ahead the quality of football and the international competitiveness. The conditional improvement of the infrastructure and the increasing number of participants are not strictly attached in results of a better quality and professional knowledge

Thanks to the corporate tax supporting system, called TAO, a big amount of money is flowed into football that results positive and negative effects as well. Advantageously the number of players has grown which is important in popularization of health care and the infrastructure has been improved. Moreover the system shows example for health care which is specially significant factor in the life of young people. It is easier for them to accept an activity as a part of their life that has many positive effects, which is an indisputable aim besides of the results and success. In addition, the amateur sport clubs were benefited from support (STERBENZ, GÉCZI, 2012) and the remuneration of the coaches were also organized better. On the other hand the sport organizations are not attempting to optimize their own sources of income thanks to the easily reachable supports by TAO. Furthermore it is conspicuous that the assistance is given in concealed circumstances

for professional sport. Moreover because of the differences according to the political power in relationships results a big disproportion. Many businesses are willing to give assistance to sport organizations which are connected to one of the representatives potentially important.

In spite of the fact that the corporate tax brings a huge amount of money into football, the current position and rules are obstacles in the way of professional performance and competitiveness of Hungarian football. So the main aim is limited to the popularization of the sport.

BEVEZETÉS

A téma vizsgálata során a TAO rendszer magyar labdarúgásra gyakorolt hatását tekintjük át. A világ többi országához hasonlóan hazánkban is a sportgazdaság az egyik leggyorsabban fejlődő iparág. A többi Európai Unió országban a sportgazdaság GDP-hez történő hozzájárulása közel öt százalék, ez az érték hazánkban 1-1,5%-ra tehető (BÁCS, 2016), ami hazánkban valószínűleg növekedni fog, amelyhez a TAO rendszer igen jó alapot biztosít. A vizsgált rendszer hat éve került bevezetésre hazánkban, és azóta rengeteg vélemény látott napvilágot az eredményeiről, hatékonyságáról. 2011-ben hazánk sportfinanszírozásában új csatorna jelent meg, amelynek alapja a társasági adónak a sportcélokra történő felajánlása (Balogh, 2016). A rendszer immáron hatodik éve működik, és a támogatásoknak köszönhetően nagy mennyiségű pénz áramlik a magyar sportba, ezen belül is a labdarúgásba. Ennek jelentősége azért nagy, mert ha egy adott sportágba - jelen esetben a labdarúgásba - pénz áramlik, az előrelépést feltételez a sportszakmai eredményekben is. (Puskás Ferenc szállóigévé vált mondata is erre utal az 1952-es Svájc és Magyarország között játszódozó meccs alkalmával.) Ez az előrelépés egyfelől a magyar labdarúgás nemzetközi eredményeiben kellene, hogy megmutatkozzon, másfelől abban, hogy egyre több fiatal választja rendszeres tevékenységévé a sportot, ezzel együtt a tudatosan egészséges életmódot.

A TAO rendszer bevezetése óta a Magyar Labdarúgó Szövetség bevételei jelentősen nőttek, főleg, ha a többi szakszövetséghez viszonyítunk (GŐSI, 2017):

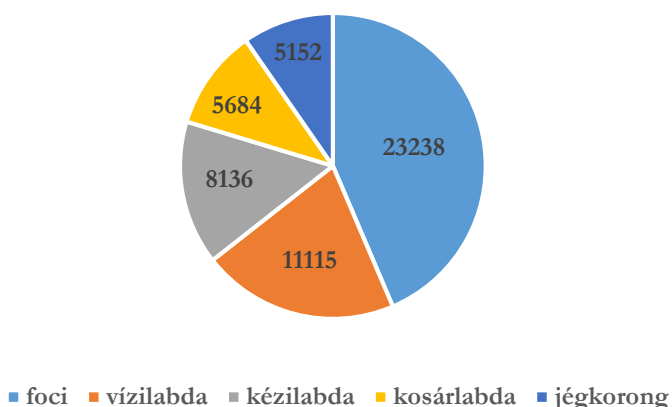
1. táblázat. A látványcsapat-sportok szövetségeinek éves összbevételei forintban (2011-2015)

Szövetség	2011	2012	2013	2014	2015
MLSZ	9.478.538	14.113.957	19.881.663	20.686.227	25.313.769
MKSZ	699.048	992.651	2.458.291	3.589.079	4.363.382
MKOSZ	316.653	1.423.804	2.192.004	1.835.680	2.962.311
MJSZ	549.575	859.002	1.138.029	1.232.670	1.109.414
MVSZ	597.213	736.494	1.193.547	1.866.138	993.399

Forrás: Magyar sport 2016 Nyerges Mihály emlékkonferencia; Testnevelési Egyetem, 2017.01.26

A statisztikák alapján sok fejlesztés történt - infrastruktúrában, szakmai tudásban, a játékosok számának növekedésében - a nemzeti válogatott és a klubcsapatok eredményeiben ez az előrelépés azonban erősen megkérdőjelezhető.

A TAO finanszírozási rendszer jogi hátterét a 2011. évi LXXXII. törvény szabályozza (MLSZ, 2013). Ez a törvény a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény módosítása, amelyet az Országgyűlés a 2011. június 27-i ülésnapján fogadott el. A törvény a sport támogatásával összefüggő törvényeket módosította, és többek között meghatározta a látvány-csapatsportokat, amik ebbe a támogatási rendszerbe tartoznak: jégkorong, kézilabda, kosárlabda, vízilabda és labdarúgás (2011. évi LXXXII. törvény, 2. paragrafus, 2011). Ezek közül, amelyik a legtöbb bevételt, illetve népszerűséget realizálja, az a labdarúgás (1. ábra).

1. ábra: Tao-pénzesek eloszlása 2011 óta

Forrás: https://mfor.hu/cikkek/vallalatok/Megmutatjuk_kik_kaszaltak_a_legtobbet_a_TAO_tamogatasokon.html

A szabályozás szerint azok a gazdasági vállalkozások, amelyek társasági nyereségadót fizetnek - az öt látványcsapat-sport szakszövetségeinek és sportszervezetinek a támogatása esetén - a támogatásuk összegével az adóalapjukat csökkenthetik, majd ezt az összeget a fizetendő adójukból is levonhatják. Mindez maximum az adókötelezettség 70 %-áig terjed ki. Így a támogatás rendkívül előnyös a cég számára is. Az Európai Unió versenypolitikája nem engedi meg, hogy ezek a támogatások a hivatásos sport finanszírozásával direkt kapcsolatban legyenek; (Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés 2. szakasz 107. cikk (1) bekezdése alapján „...állami támogatásokra vonatkozó előírásai szerint alapvetően tilos az olyan állami támogatás, amely:

- a) állami forrásból származik

- b) meghatározott vállalkozásokat vagy iparágakat részesít előnyben
- c) gazdasági előnyt, kedvezményt jelent
- d) torzítja a versenyt vagy azzal fenyeget
- e) az EU államok közötti kereskedelmet érinti” (RIPPEL-SZABÓ 2013)

Így a törvény alapján a TAO által elnyert pénzeket a sportszervezetek utánpótlás neveléssel összefüggő feladatok ellátására, az infrastruktúra megújítására, a sportoláshoz szükséges eszközök beszerzésére, és személyi jellegű kiadásokra fordíthatják. (Sárközy, 2015) A személyi jellegű kiadásoknak köszönhetően bizonyos mértékig rendeződik az utánpótlás edzők bérezése, ezen a jogcímen belül az edzői díjak, juttatások legmagasabb elszámolható mértékét a szövetség az edző képzésétől függően határozza meg. (MLSZ, 2017)

Az elnyerhető összegek arra motiválják a sportszervezeteket, hogy fejlesztési programot, tervet készítsenek a jövőre vonatkozóan, amelyet jelen esetben a Magyar Labdarúgó Szövetségnek kell benyújtaniuk. A szövetség ezután elbírálja a pályázatot, és dönt a maximálisan felvehető támogatás összegéről, majd bekapcsolódik a vállalati szféra is, mivel a kluboknak az ő nyereségadójukból kell megszerezniük a támogatási összeget. A törvény azonban meghatározza, hogy a támogató cég nem kérhet a támogatásért ellenszolgáltatást, és nem rendelkezik beleszólással a támogatási összeg felhasználásába, azonban meghatározhat felhasználási jogcímet vagy projektet. (MLSZ, 2013) Az üzleti szféra ilyen jellegű támogatásai miatt elengedhetetlen, hogy a sportszervezetek jó viszonyra törekedjenek a vállalkozásokkal, a támogatási keretek teljes kihasználásához elengedhetetlen az adott klub vezetőinek személyes és szakmai kapcsolatrendszerére alapozott ereje. Ebből az is következik, hogy a szövetség által jóváhagyott támogatásokat nem biztos, hogy az összes egyesület meg tudja szerezni a vállalatoktól. Általában azok az egyesületek tudják kihasználni a rendszer nyújtotta támogatási lehetőségeket, akik jó politikai kapcsolatokat ápolnak (BALOGH, 2017). A támogatás kézbesítése után a sportági szakszövetség a támogató részére egy igazolást állít ki, majd a sportszervezet jelentést készít annak felhasználásáról, a fejlesztési program a megvalósulásáról. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma a program megvalósulásának fényében dönt a támogatás visszafizetéséről, vagy a jóváhagyásáról. (LIGETI ÉS MUCSI, 2015)

Az elnyerhető támogatások esetében egyértelmű, hogy azok hivatalosan nem fordíthatók a hivatásos sportolók támogatására, azonban számtalan olyan lehetőség van, amelyekkel ez az akadály kikerülhető. Például ha egy felnőtt csapattal is rendelkező sportszervezet az utánpótlás játékosainak pulzusmérő órákat vesz a támogatásból, hogy azokkal segítse az utánpótlás-korú játékosok fizikai felkészülését. Nem lehet ellenőrizni, hogy az adott eszközöket csak a fiatalok használják-e, vagy a profi csapat játékosai is. A fenti példa jól mutatja, hogy a sportvállalkozások a hivatásos sportolóikat is könnyedén tudják támogatni a rendszer nyújtotta lehetőségeknek köszönhetően - bár ez ellenkezik az Európai Unió versenypolitikájával. A

fenti eset, csak egyetlen példa, de beszélhetünk akár pályaeépítésről, vagy bármilyen más infrastruktúrális fejlesztésről, ami nyilvánvalóan nem csak az utánpótlás korosztály számára teszi lehetővé a használatot. Illetve abban az esetben is, ha nem szándékosan fordítanak más célokra, az utánpótlás korosztályba fektetett támogatás megtérülhet évek múltán a felnőtt korosztályban is.

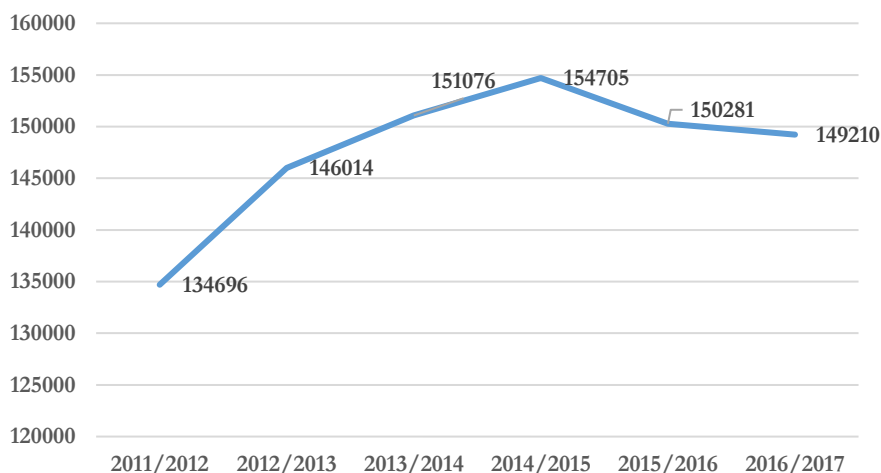
Az utánpótlás korosztály a támogatás által kiemelt szerepben részesül, ami társadalmi szempontból kiemelten előnyös, hiszen ők azok, akik rendkívül képlékenyek testileg, lelkileg, így sok kiaknázatlan lehetőség rejlik bennük. Ha fiatal korban válik részükké a sport, jobb eredményeket érnek el az iskolában is, és mérsékeli a korai iskolaelhagyást is (Németh, 2014). Agykutatók szerint az agyban nem alakul ki automatikusan a fejlődés során az össze idegi kapcsolódás, így kulcsfontosságú szerepe van a mozgásnak a kognitív képességek kialakulásában és a megfelelő testérzet kialakulásában is, ami elengedhetetlen tényezője az idegi szabályozásnak. Mivel a labdarúgás azok közé a mozgásformák közé tartozik, ahol a kondicionális és koordinációs képességek különösen fontos szerepet töltenek be, nagy előnyt jelenthet a kortársakhoz képest szellemi és fizikai tekintetben egyaránt.

ANYAG ÉS MÓDSZER

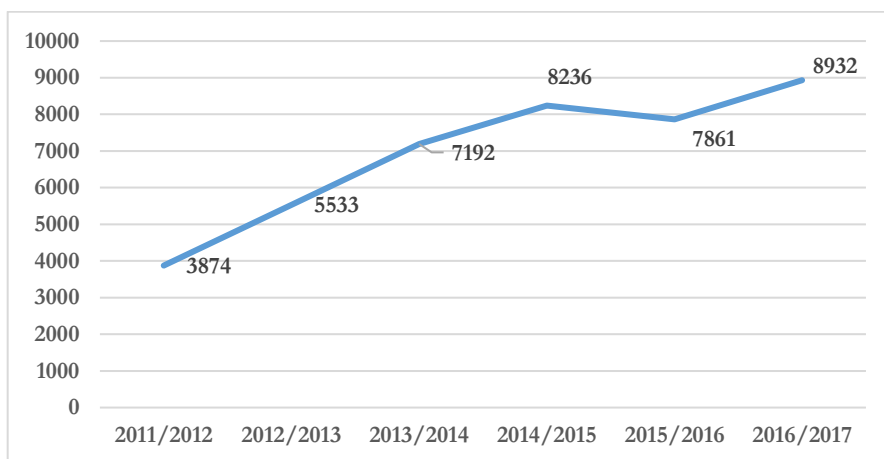
Szekunder kutatást végeztünk melynek célja kettős. Egyfelől, hogy fény derüljön arra, hogy a beáramló pénzmennyiség növeli-e és egyáltalán közvetlen célja-e növelni a magyar válogatott versenyképességét, illetve, hogy megmutassa, hogy tényleg egyre népszerűbb a sport - jelen esetben a labdarúgás - az egyesületeknél leigazolt utánpótláskorú labdarúgók száma alapján. Megvizsgáljuk, hogy miként alakult a játékosok és a sportpályák száma, valamint a labdarúgó utánpótlás válogatottak eredményei a rendszer bevezetése óta. Illetve a rendszer előnyeit, hátrányait is áttekintettük.

EREDMÉNYEK, KÖVETKEZTETÉSEK

A Magyar Labdarúgó Szövetség hivatalos adatai mutatják az elmúlt években a sportolói tömegbázis növekedésének a folyamatát a férfi (2. ábra) és a női (3. ábra) klubcsapatoknál egyaránt.

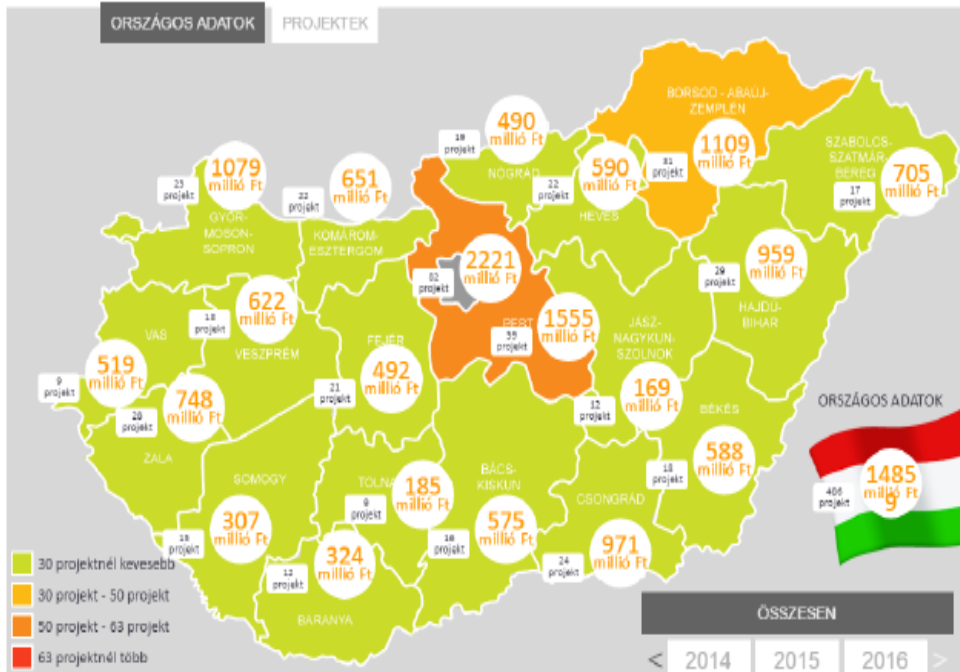
2. ábra. A versenyengedéllyel rendelkező labdarúgók számának alakulása (2011-2017)
 Forrás: Magyar Labdarúgó Szövetség; a magyar labdarúgás hivatalos honlapjának adatai

3. ábra. A versenyengedéllyel rendelkező női labdarúgók számának alakulása (2011-2017)
 Forrás: Magyar Labdarúgó Szövetség; a magyar labdarúgás hivatalos honlapjának adatai

Az igazolt játékosok számának növekedése szoros összefüggésben lehet a TAO rendszerrel: egy részről a klubok is érdekeltek, hogy minél több igazolt játékosal rendelkezzenek, mivel több sportolóra több támogatást lehet kérni. A másik oldalról az utánpótlás labdarúgók is szívesebben sportolnak kulturált környezetben, egy kiváló infrastruktúrával ellátott sportlétesítményben, amely jobb lehetőséget biztosít a fejlődésre. Figyelemre méltó a női játékosok számának a növekedése, akiknek közel a két és fél szeresére nőtt a számuk. Az elmúlt években a rendszer bevezetése óta szembetűnő a pályák számának növekedése (4. ábra):

PÁLYAÉPÍTÉSI PROGRAM

4. ábra. A TAO-ból megvalósult pályáépítési programok

Forrás: Magyar Labdarúgó Szövetség: Az MLSZ Országos Pályáépítési Programjához kapcsolódó pályázati felhívás és útmutató sportszervezetek számára, 2016

A szövetség a látvány-csapatsportok támogatási rendszerének köszönhetően indította be az országos létesítmény fejlesztést, amelynek célja, hogy az infrastruktúra révén segítse az utánpótlás nevelést, növelje a sportolói tömegbázist, és javítsa a szabadidős futball feltételeit. (MLSZ, 2016)

Az ábrából kitűnik, hogy 2016 november hónapjáig, közel 15 milliárd forint TAO pénz segítségével 486 pályáépítési projekt valósult meg. Az MLSZ Évente 100 pályához kér támogatást, ami a beruházási költségek 70%-át jelenti. Öt féle pályatípus közül választhatnak a pályázó önkormányzatok, sportszervezetek (műfüves grund-, kis-, fél-, és nagypálya, ez utóbbi lehet élőfüves is). (MLSZ hivatalos honlapja) A pályáépítések országszerte megjelentek, így az eddig elmaradottabb térségekben is kialakult a sportolási lehetőség, ami a játékosok számának növekedéséhez vezetett.

Mivel ez a támogatási rendszer legfőbb céljaként nem azt tűzte ki, hogy felemeljen néhány tehetséges sportolót, és segítse pályafutásukat nagyratörő eredmények eléréséhez, sokkal inkább azt, hogy a gyerekkorban általánosan fellendítése a népesség mozgás kultúráját ezen öt sportágon keresztül. Azaz, fő szempont az egészséges életmód széles körű terjesztése, illetve

a közösségi élet minőségi javítása, ami a meccsek és az edzések köré szövődik. Éppen ez az oka annak, hogy a TAO pénzek nem a hivatásos sport támogatására irányulnak-sőt mi több, azt szigorúan tiltja is-hanem a fiatalabb korosztály lehetőségeit igyekszik kiaknázni, így érdemes megvizsgálni, hogy a rendszer bevezetése óta az utánpótlás válogatottak milyen eredményeket értek el. Ez egy reális vizsgálati szempont lehet annak tükrében, hogy az utóbbi 5-6 évben a játékosok jobb körülmények között készülhettek. (Ahhoz, hogy teljes képet kapjunk a magyar labdarúgás helyzetéről, ismernünk kellene a környező országok statisztikáit, módszereit is, de az túlmutat ezen a kutatáson.)

Az utánpótlásban az U17-es és az U19-es korosztály számára rendeznek Európa bajnokságot, az alábbiakban a válogatott itt történő szereplését tekintettük át. A selejtező három körös, először van a kvalifikáció szakasza (53 csapat), innen be lehet jutni az úgynevezett elitkörbe (32 csapat), innen pedig ki lehet jutni az Európa-bajnokságra (2015 óta 16 csapatos, előtte 8 csapatos volt).

2. táblázat. Az U17-es válogatott Európa-bajnoki szereplései (2012-2017)

Év	Eredmény
2012	elitkör
2013	elitkör
2014	kvalifikáció
2015	elitkör
2016	kvalifikáció
2017	Európa-bajnokság

Forrás: Magyar Labdarúgó Szövetség; a magyar labdarúgás hivatalos honlapjának adatai

A táblázatokból (2. és 3. táblázat) kitűnik, hogy a fiatalabb, U17-es korosztály jobban szerepel, mint az idősebbek, akik a képzésük során kevesebb ideig élvezhették a TAO nyújtotta infrastruktúrát, támogatást. Kiugró eredmény egyik korosztály esetében sincsen, a 2014-es U19-es tornát hazánkban rendezték, míg az idei EB-re az U19-es válogatott kijutott, de ekkor már 16 csapatosra bővítették a mezőnyt.

3. táblázat. Az U19-es válogatott Európa-bajnoki szereplései (2012-2017)

Év	Eredmény
2012	elitkör
2013	kvalifikáció
2014	Európa-bajnokság
2015	kvalifikáció
2016	kvalifikáció
2017	elitkör

Forrás: Magyar Labdarúgó Szövetség; a magyar labdarúgás hivatalos honlapjának adatai

A TAO eredményességének vizsgálata során az egyik következtetés, amire jutottunk, az, hogy az új sportfinanszírozási csatorna nincs hatással a labdarúgásban elért sportszakmai eredményekre. Ezt leginkább az utánpótlás-válogatottak szereplése támasztja alá. A játékosok számának a mennyisége és az infrastruktúra javulása nem feltétlenül eredményez minőségi változást az elért eredményekben; ugyanakkor biztos, hogy egyéb területekre (egészségügy) rengeteg pozitív hatást gyakorol. A támogatási rendszernek nem feladata, hogy a sportszakmai eredményeket garantálja, mindössze a feltételeket biztosítja ahhoz, hogy egy siker megvalósulhasson. Fontos alapot tud jelenteni a meccsre való eredményes felkészülésben. A megfelelő felszerelés, eszköz, ruházat az erősítő illetve futó edzésekhez, táplálékkiegészítők, mind-mind olyan feltételek, amik nagy költséget rónak fel az egyes játékosok terhére, így ilyen esetekben különösen fontos szerepet tölt be a támogatás. A pénzügyi tehermentesítés előmozdíthatja, hogy a játékosok az egyéni és közösségi célokra tudjanak összpontosítani a feltételek meglétének bizonytalansága nélkül. A siker természetesen számos körülmény szerencsés együtt állása, de főként a befektetett energia, elszántság, szakértelem, egymás tisztelete, becsülete az, ami a sportban elengedhetetlen ötvözet ahhoz, hogy lojális szemmel is észrevehető eredményeket érhessünk el. A TAO támogatás elemei nem direkt a labdarúgók, a labdarúgás (a nézőknek szolgáltatás) minőségét javítják, hanem csupán annak az előállítási körülményeit, folyamatát támogatják (ANDRÁS, KOZMA, 2015).

Fontos kitérni a rendszer hátráltató erejére is. Szabados Gábor sportközgazdász úgy véli, az egyik legnagyobb buktatója: „ahelyett, hogy „megtanítanánk a klubokat halászni, odaadjuk nekik ingyen a halat”, vagyis nem készítik fel az egyesületeket a TAO utáni időszakra”. (SZABADOS, 2015). Azaz mivel hatalmas összegek zúdulnak hirtelen az egyesületek kasszájába, ami-akárcsak ahogyan gyorsan sikerül hírnévre szert tenni más szakmákban is-képes mérgezni a tiszta, erkölcsös, szolgálatkész sportot.

Az is problémát jelenthet, hogy pénzügyileg nem motiváltak az egyes egyesületek abban, hogy európai színvonalra emelkedjenek, mivel a belföldi támogatás sokkal magasabb összegű és nem igényel különösebb erőfeszítést, hogy ezt megkapják, mindössze annyi szükséges, hogy legyen megfelelő számú utánpótlás csapatuk. Sok esetben ki is lehet használni a rendszer nem teljesítményalapú jutalmazását úgy, hogy a minőség kárára hoznak létre utánpótlás

csapatot. (Többnyire lány focicsapatok esetében jellemző.) Sokkal előnyösebb volna, ha a gólok, televíziós nézők, vagy a meccseken jelenlévő szurkolók száma alapján kerülne ki- osztásra a jutalmak, így ösztönözve a csapatokat a jobb teljesítményre, és nem pedig máshova helyezve a hangsúlyt, főként arra, hogy a politikai kapcsolataikat javítsák. (BALOGH, 2017).

Felveti tehát a kérdést, hogy mi a TAO támogatások alapvető célkitűzése. A 2011-es törvényben megfogalmazottak alapján az említett öt sportág fellendítése az, ami a mozgatóru- gója a rendszernek. De milyen szempontból értelmezendő ez? Az elemzések azt mutatják, hogy egyre növekszik a támogatott egyesületek, játékosok, illetve pályák száma, mégsem lát- szik előrelépés a korosztályos válogatottak eredményességének tekintetében. Viszont annál inkább jelentős eredmény, hogy egyre többen kezdenek sportolni a támogatásoknak köszön- hetően, ami fontos előrelépést jelent abban, hogy a jövő nemzedékében elvessük a tudatos életmód magjait. Ha változást akarunk elérni a társadalomban, fiatal korban kell elkezdni a cél felé való terelgetést.

Ha nem verseny vezérelte szemmel tekintünk a sportra, a támogatási rendszer az egészséges életmódra való nevelés szempontjából kulcsfontosságú lehet. Az utánpótláscsapatok körülményeinek javítása a szülőket is ösztönzi, hogy sportolni küldjék gyermekeiket. Megannyi korábbi kutatásnak köszönhetően tudjuk, hogy a sport rendszeres gyakorlása számos pozitív hatással van a fiatalkorúakra és felnőttekre egyaránt. (PETRIKA, 2012; Tari-Keresztes, 2009; Németh, 2014) A rendszeresen sportolók ambíciózusabbak, pozitívabb jövőkép áll előttük, higgadtabban, elfogadóbban tudnak reagálni egy-egy problémára, illetve az énképük is sokkal kiegyensúlyozottabb, így a mentális higiéniát is jó irányba mozdítja el. A mozgás hatására fokozódó endorfin hormon termelés miatt a rendszeres testmozgást végzők kevésbé szoronganak, mint a fizikailag inaktívak, pozitívabban élik meg a környezetükben zajló esemé- nyeket. Ezek különösen megfigyelhetők a csapatspotokat űzők körében. Berki és Pikó kuta- tásában rámutat arra, hogy a jövőre illetve a személyes fejlődésre vonatkozó tervek sokkal előremutatóbbak a labdarúgók esetében, akik nagyobb elköteleződést mutattak a sport iránt, mint azok, akik egyéni sportot végeztek (BERKI-PIKÓ 2017). A sport alkalmas a társadalmi kihívások modellezésére, az egyén személyes életében a fontos megoldandó feladatok kicsi- nyített másaként jelenhet meg sok esetben, így megtaníthat bizonyos szituációk helyes keze- lésére biztonságos keretek között. (NÉMETH, 2014)

A kisgyermekkorban még aktívan jelenlévő folytonos mozgás a serdülőkorra alábbhagy. Vi- szont előtérbe kerül a lázadás, a szubkultúra, a káros szenvedélyek iránti függés lehetőségé- nek kialakulása. Ezeket használják olykor a feszültséglevezetés eszközeként. (NÉMETH, 2014)

Ezért fontos, hogy az egyénben még fiatal korban alakuljon ki a sporthoz fűzött kötődés, mely segíthet átvészelni a kamaszok számára nehéz időszakokat. Akár tudatossá is válhat, hogy a fölösleges energiák lekötésére a sportot választják, de az is fontos szempont lehet,

hogy közösségi élményként tekintsenek az edzésekre. Ehhez szükség van arra, hogy szimpatikus környezet legyen biztosítva a számukra megfelelő felszerelésekkel. Ezt az elvet támogatja a TAO is, így hozzájárul a társadalom egészségtudatosságának fejlődéséhez.

HIVATKOZOTT FORRÁSOK

ANDRÁS KRISZTINA, KOZMA MIKLÓS (2015): TAO-val a nemzetközi siker útján? A TAO-sport támogatások lehetséges szerepe a hazai sportvállalatok nemzetközi stratégiájában; Magyar Sporttudományi Szemle 16. évfolyam 62. szám, 2015/2

BALOGH RENÁTÓ (2017): Áldás vagy átok: A TAO támogatási rendszer hatása a magyar labdarúgásra/Magyar Sporttudományi szemle 18.évf 72. szám 2017/4 25.o

BERKI TAMÁS, PIKÓ BETTINA (2017): Az egyéni és csapatsport jelentősége a serdülők sport iránti elköteleződésében. Fialat Sporttudósok V. Országos Konferencia-Előadáskivonatok/ Magyar Sporttudományi Szemle;18.évf;72. szám;2017/4. 53.o

http://mstt.hu/wp-content/uploads/BaloghRenato_A_TAO.pdf 2016 Letöltés dátuma: 2018.02.19

FIFA/Coca-Cola World Ranking, 2017

GŐSI ZSUZSANNA (2016): A sportszövetségek bevételi szerkezetének változása az elmúlt 5 évben - a TAO által támogatott és a kiemelt sportfejlesztési támogatásban részesülő szövetségek esetében; Eredményjelző: Magyar sport 2016 Nyerges Mihály emlékkonferencia; Testnevelési Egyetem, 2017.01.26

Mfor: https://mfor.hu/cikkek/vallalatok/Megmutatjuk_kik_kaszaltak_a_legtobbet_a_TAO_tamogatasokon_.html

MLSZ <https://tao-palyazatok.mlsz.hu/a-tao-palyazatasrol> Letöltés dátuma: 2018.02.19

MLSZ https://www.mlsz.hu/wp-content/uploads/2012/10/1_2-P%C3%A1ly%C3%A1zati- Letöltés dátuma: 2018.02.19

MLSZ <https://palyaepites.mlsz.hu/palyaepites-programrol> Letöltés dátuma: 2018.03.10

Németh Noémi, 2014: A mozgás illetve a sport szerepe a korai iskola elhagyás megelőzésében/ QALL- Végzettséget mindenkinek!

DR BÁCS ZOLTÁN (2016): Magyar Sporttudományi Szemle, 17. évfolyam 67. szám, 2016/3

MUCSI GYULA, LIGETI MIKLÓS (2015): Korrupciós kockázatok magyar sportfinanszírozásban, Transparency International Magyarország

SÁRKÖZI TAMÁS (2015): Budapest, Magyar sportjog az új Polgári Törvénykönyv után. HVG Orac Lap és Könyvkiadó Kft.

STERBENZ TAMÁS, GÉCZI GÁBOR (2012): Budapest, Sportmenedzsment. Semmelweis Egyetem, Testnevelés és Sporttudományi Kar

2011. évi LXXXII. törvény; A sport támogatásával összefüggő egyes törvények módosításáról 2. A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény módosítása

UEFA; az európai labdarúgás hivatalos honlapjának adatai

UEFA Europa League 2016-17 Prize Money Breakdown (Confirmed); Total Sportek, Ismeretlen szerző <http://www.totalsportek.com/money/europa-league-prize-money/>